

Circulariteit: branchebrede aanpak als voorwaarde voor succes

04-03-2024 07:00

Hibin en FeMa delen initiatief circulaire pallet. Het bleek een historisch moment. “Het is zelfs voor het eerst in ons meer dan honderdjarige bestaan dat we een soortgelijk evenement organiseren en op deze wijze samenwerken”, aldus Hedy van Opzeeland (Hibin) en Marnix van Hoe (FeMa) in hun gezamenlijke welkomstwoord. “Terwijl we grotendeels met dezelfde thema’s en leveranciers werken. Verduurzaming is zo’n belangrijk thema, wat ook blijkt uit de grote belangstelling voor deze bijeenkomst.”

Dat verduurzaming niet alleen voor de groothandel, maar zeker ook voor fabrikanten een speerpunt is, verduidelijkt gastheer Pirre Wuytack, CEO van Vandersanden. De baksteenfabrikant geeft binnen de belofte 'Together to zero' aan hoe de doelstelling om in 2050 CO₂-neutraal te kunnen zijn vorm moet krijgen. "Duidelijk is dat we elkaar daarbij nodig hebben. Vooral als het gaat om recycling en de inzet van circulaire materialen moeten we in de keten samenwerken."

Retourpallets

Dat besef is ook in de Nederlandse bouwmaterialengroothandel al geruime tijd aanwezig. Uit onderzoek dat de Stichting Insert in opdracht van Hibin heeft uitgevoerd blijkt dat gemiddeld 40 tot 60% van het bouwafval bestaat uit verpakkingsafval. Ongeveer 15% bestaat uit bruikbaar bouw materiaal en het overige deel is niet meer te gebruiken. Ruim 80% van dat verpakkingsafval bestaat uit houten wegwerppallets en plastic verpakkingsfolie. Karton vormt het overige verpakkingsafval.

Vervolgens is door Hibin samen met 2Return gekeken naar de kansen van de mogelijkheden van circulaire inzet van bouw pallets. Martin Meurs van 2Return schetste de kansen: "Jaarlijks worden er in de Benelux 400.000 bomen aan pallets verbruikt. Met elke 25 pallets die we hergebruiken, kunnen we een boom besparen. Bovendien bespaart een volle vrachtwagen met retourpallets 10 kilo CO₂ ten opzichte van deelretouren." Aannemers kunnen eveneens flink besparen op de afvalkosten omdat ze veel minder afval afvoeren en ze

profiteren van een meer opgeruimde bouwplaats.

Uitdagingen in bouwketen

Voor een succesvolle retourprocedure voor pallets en ander verpakkingsmateriaal is de hele keten van fabrikant, via de handel en aannemer naar uiteindelijk de bouwplaats nodig. “In die keten spelen verschillende belangen en die brengen de nodige uitdagingen met zich mee. Zo moeten fabrikanten voldoen aan regelgeving op het gebied van verpakkingsmaterialen en de verwerking daarvan. Het retourproces van de pallets behoort bovendien niet tot hun corebusiness en het statiegeld dat op de pallets zit verstoort commerciële gesprekken.”

Fabrikant Rockwool deed eerder al een pilot met retourpallets. Meurs: “Van alle pallets kwam 20% retour, de rest eindigde alsnog in de container. Statiegeld als stimulans is blijkbaar niet voldoende.” Een stelling die door aanwezige aannemers direct werd bevestigd: “het zit de gesprekken alleen maar in de weg”. Het laat volgens Meurs zien dat een retoursysteem alleen gaat werken als het in de hele keten omarmd wordt.

Emballage als dienstverlening

Zowel Hibin als 2Return zien kansen voor de groothandel om hierin een centrale rol te spelen. Meurs: “zij komen op regelmatige basis op de bouwprojecten en kunnen na het leveren van de bestelling meteen de lege pallets retournemen. Daarmee maken ze de emballage onderdeel van hun dienstverlening en kunnen ze een inzamelpartner worden. Vervolgens kunnen zij de pallets centraal opslaan en in overleg met de fabrikant of met 2Return bepalen hoe de pallets weer opnieuw ingezet kunnen worden.”

Het retoursysteem van circulaire pallets resulteert onder meer in lagere gebruikskosten per pallet, afvalreductie, minder logistieke bewegingen, een centraal contact met heldere registratie en ketenrapportages in het kader van duurzaamheid. EU-wetgeving verplicht volgens de CSRD (Corporate Sustainability Report Directive) sectoren namelijk om over hun duurzaamheidsdoelen te rapporteren. Meurs: “De CSRD-rapportage wordt in de toekomst even belangrijk als de accountantsverklaring.”

Circulaire kunststof pallet

De zorgvuldige en gestructureerde retourname is volgens Meurs ook essentieel voor de vorig jaar gepresenteerde circulaire kunststof pallet. “Daarvan wil je helemaal niet dat ze in de afvalcontainer eindigen.”

Xella werkt sinds 2023 met nieuwe kunststof pallets en heeft de eerste leveringen op deze pallets al uitgevoerd. “Binnenkort kunnen de lege en nestbare pallets weer van de bouwplaats opgehaald worden”, zo klonk het.

Slimme pallets

Samen met 2Return worden de kunststof pallets ‘slim’ gemaakt zodat ze eenvoudig geregistreerd en gevolgd kunnen worden. “Dat kan met een QR-code of via RFID. Daardoor worden de pallets niet alleen ladingdragers,

maar bevatten ze ook data waar de hele keten van kan profiteren. Zo kan een slimme pallet zorgen voor een gesloten loop in de keten waardoor discussies over statiegeld overbodig worden. Ze zijn immers traceerbaar.”

Met dat laatste is ook rekening gehouden bij de ontwikkeling van het circulaire kunststof Hulo-pallet.

Verantwoordelijkheid overdragen

Is in Nederland een uitgewerkt retoursysteem voor bouw pallets ontwikkeld, in België wordt al sinds 2005 bedrijfsmatig verpakkingsmateriaal ingezameld en circulair verwerkt. “Wij kunnen de verantwoordelijkheid die producenten hebben voor hun bedrijfsmatige verpakkingen overnemen en zorgen dat de inzameling en verwerking daarvan volgens EU-regelgeving gebeurt”, zei managing director Francis Huysman van Valipac. Inmiddels hebben 7.000 bedrijven deze verantwoordelijkheid overgedragen en wordt jaarlijks 1.500 ton ingezameld.

“De bouwsector en bouwmaterialengroothandel zijn een belangrijke partner voor ons. Een bouwplaats is vaak te klein voor inname van verpakkingsfolie, maar de groothandel kan dankzij hun regelmatige bezoek aan de bouwplaatsen wel fungeren als inzamelaar van de speciale zakken waarin het verpakkingsmateriaal afgevoerd kan worden. Daarbij is aansluiting van groothandels exclusief voorbehouden aan leden van FeMa. Alleen leden mogen de speciale inzamelzakken verkopen en inzamelen.”

Clean Site

Huysman lichtte kort het Clean Site System toe. “Het is een samenwerking tussen de producenten van bouwmaterialen, de groothandel in die materialen, aannemers en inzamelaars van het verpakkingsafval. Valipac beheert het systeem en is vooral katalysator. De groothandel levert de verpakte materialen bij de aannemer op het project, die zorgt dat het verpakkingsafval in onze afvalzakken terecht komt. Deze zakken worden door de groothandel weer ingenomen en uiteindelijk naar de inzamelaars en sorteercentra gestuurd. Van daaruit worden de recyclebedrijven beleverd zodat zij het recycleaat uiteindelijk weer kunnen aanleveren aan de producenten van de verpakkingsmaterialen. Zij produceren vervolgens circulaire verpakkingen.”

Minder afval meer aanbod

Het Clean Site Systeem biedt volgens Huysman vooral aannemers en de recyclelaars grote voordelen. “Minder afval op de bouw betekent minder kosten en het systeem zorgt voor een continu-aanbod voor de recycle-industrie. Dat zorgt uiteindelijk weer voor een toename van het gebruik van circulair verpakkingsmateriaal. Zo draagt de sector zelf actief bij aan het verduurzamen van de keten.”

De Nederlandse aanwezigen waren benieuwd naar de bruikbaarheid van de inhoud van de ingeleverde zakken. “In de beginjaren hebben we onze zakken geregistreerd zodat we eventuele vervuilers konden achterhalen, maar al snel bleek dat ruim 90% van de ingezamelde inhoud herbruikbaar was. Gebruikers zijn zich dus bewust van wat er wel en niet in mag.”

Bedrukking verkleint hergebruik

De bruikbaarheid van verpakkingsfolie is ook sterk afhankelijk van de bedrukking ervan. Fabrikanten willen graag hun logo en naam kwijt op de folie, maar dat heeft grote gevolgen voor de recyclebaarheid. “Bij gebruik van 50% recycleaat mag daarvan maximaal 10% gekleurd zijn anders wordt de nieuwe folie te donker.” Huysman toonde daarbij een voorbeeld van de gerecyclede folie die voor Vandersanden is gemaakt. Die

bestaat voor 30% uit recyclaat waarvan minder dan 10% van het oppervlak is bedrukt. De baksteenfabrikant heeft inmiddels ook het logo aangepast waardoor het kleurgebruik is teruggedrongen.

Voor hun rol als inzamelaar ontvangen de bouwmaterialengroothandels een recyclepremie van Valipac. Daarnaast worden hun onkosten gedekt door de verkoop van de speciale inzamelzakken waarin de aannemers de verpakkingsfolie moeten afvoeren.